

Podeželje

Če bi v bogatem slovenskem besednjaku izbirali najlepše besede, bi verjetno "podeželje" zasedlo visoko mesto. Ni lepa samo beseda, lepo je podeželje samo. Verjetno se ob njej sproži prava veriga asociacij: zimska idila v soncu s potrebno zalogo drv, pomladansko cvetoč travnik in sadovnjak obkrožata osvežen kmečki dom, poletno ožarjena domačija, ki se bohota s cvetličnimi aranžmaji ali pregovorno bogata jesen v vinogradu ali sadovnjaku. Marsikdo, ki živi na podeželju, bi zatrdil, da so to stereotipi in idealizirane podobe, ki jih prinašajo le še koledarji, saj zakrivajo realno podobo slovenskega podeželja in njegovo raznolikost.

Da je del podeželja izredno dinamičen (v pozitivnem in negativnem smislu), kažejo podatki demografske, gradbene, zaposlitvene idr. statistike - gre večinoma za t. i. suburbanizirano podeželje, ki je zaradi slovenskih geografskih, zgodovinskih in razvojnih posebnosti v toku časa uspelo ohraniti nekaj elementov omenjene idile. To je (bila) evropska posebnost, v katero želi večina Slovencev – tudi zaradi lažje (vprašanje je, če tudi hitrejš!) dostopnosti do delovnih mest – postaviti svoj dom. Na žalost imamo preveč dokazov (na primer tudi iz Podgorja, dolgoletnega "geografskega laboratorija"), da se čedalje bolj uniformira.

Ozemeljsko je precej razširjen (glede na slovenske razmere) tip podeželja, ki je gospodarsko, demografsko, infrastrukturno osiromašen, kjer je zaraščanje kmetijskih površin stalnica že nekaj desetletij, kjer ni zdravnika, trgovine, šole, kjer je (vsaj ponekod) vse več premičnih storitev, a so ljudje - večinoma starejši - vse manj mobilni.

In še tisti vitalni del podeželja, ki se tudi dnevno sooča z ujetostjo med željami in realnostjo, ko krmari med ponekod še zelo dobro ohranjeno identiteto in tradicijo (z vidika življenja, kmetovanja), med močno konkurenco kmetijskih proizvodov ter novostmi, negotovostjo in stalnimi spremembami. Podeželje, ki ima v sebi še željo in moč, da stvari spreminja, izboljšuje, izkoristi svoje danosti (na primer z vključevanjem naravne in kulturne dediščine v turistično ponudbo). In s tega vidika potem povsem drugače "zažari" vloga lokalnih središč, ki igrajo na podeželju neprecenljivo vlogo.

Pametno bi se bilo zavedati našega podeželskega bogastva (pa tudi pravočasno in ustrezno ukrepati!), da se ne bi prekmalu in preveč pogosto – čeprav imamo podobne primere tudi pri nas – soočili s podobnimi razmerami kot prebivalci vasi Ogama na Japonskem, ko vas zapuščajo podjetju za upravljanje z odpadki. Mogoče se premalo zavedamo, da je podeželje pomemben večfunkcijski prostor. Pa še mnogo več: podeželje je tudi vrednota, narodno bogastvo. Če že vsedrjavni demografski podatki niso ohrabrujoči, če slovenska mestna jedra izgubljajo populacijo, je zelo utemeljen medklic, da je življenje verjetno nekje drugje – na podeželju? Do kdaj še in v kakšni meri pristno, modernizirano, sodobno?

Irma Potočnik Slavič

GEOGRAFSKI OBZORNIK

strokovna revija za popularizacijo geografije

Izdajatelj: **Zveza geografskih društev Slovenije**,
Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana
 Za izdajatelja: **mag. Mitja Bricelj**
 ISSN: **0016-7274**

Odgovorna urednica: **mag. Irma Potočnik Slavič**
 Uredniški odbor: **dr. Dejan Cigale, Karmen Cunder, mag. Drago Kladičnik, dr. Ana Vovk Korže, mag. Irena Mrak, Dejan Mužina, mag. Miha Pavšek, mag. Mimi Urbanc**

Upravnik revije: **Primož Gašperič**
 Elektronski naslov uredništva:

irma.potocnik@ff.uni-lj.si

Spletna stran: **www.zrc-sazu.si/zgds/go.htm**

Zasnova in oblikovanje: **Nina Malovrh**

Tisk: **Tiskarna Oman**

Finančna podpora: **Ministrstvo za šolstvo, Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije**

Cena: **650,00 SIT (2,7 €)**

Transakcijski račun: **02010-0014166331**

Nova Ljubljanska banka, d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1000 Ljubljana

Izhaja 4-krat letno kot enojna ali dvojna številka. Geografski obzornik objavlja izvirne prispevke, ki še niso bili objavljeni nikjer drugod. Uredništvo si pridružuje pravico do (ne)objave, krajanja, delnega objavjanja prispevkov v skladu z uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Prispevke pošljite natisnjene in po elektronskem mediju na naslov in elektronsko pošto uredništva. Poslani prispevki ne vračamo.

GEOGRAPHIC HORIZON

professional magazine for popularization of geography

Publisher: **Association of the Geographical Societies of Slovenia, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, Slovenia**

For the publisher: **Mitja Bricelj, M.Sc.**
 ISSN: **0016-7274**

Editor: **Irma Potočnik Slavič, M.Sc.**

Editorial board: **Dejan Cigale, Ph.D.; Karmen Cunder; Drago Kladičnik, M.Sc.; Ana Vovk Korže, Ph.D.; Irena Mrak, M.Sc.; Dejan Mužina; Miha Pavšek, M.Sc.; Mimi Urbanc, M.Sc.**

Administrator: **Primož Gašperič**

E-mail: **irma.potocnik@ff.uni-lj.si**

www.zrc-sazu.si/agss/horizon.htm

Design: **Nina Malovrh**

Print: **Oman**

Financial support: **Ministry of Education, Slovenian Research Agency**

Price: **4,50 USD**

Bank account: **01 000-0000200097**

-010-7160-20885/0

Nova Ljubljanska banka, d.d., Ljubljana, Trg republike 2, 1000 Ljubljana, Slovenia